

Pomen znakov kaznivega dejanja pri izredni odpovedi pogodbe o zaposlitvi

Katja Filipčič*

UDK: 331.106.44:343

Povzetek: Zakon o delovnih razmerjih določa, da se lahko izredno odpove pogodbo o zaposlitvi, če ima kršitev delovnih obveznosti vse znake kaznivega dejanja. To pomeni, da je treba ugotoviti bit kaznivega dejanja, protipravnost in krivdo; ne zadošča ugotovitev, da kršitev ustreza opisu nekega kaznivega dejanja. V prispevku je pojasnjena vsebina vsakega znaka in težave, s katerimi se ob tem srečujejo sodišča.

Ključne besede: izredna odpoved, kaznivo dejanje, protipravnost, krivda, kazenska odgovornost

The Importance of the Elements of a Criminal Offense in the Extraordinary Termination of an Employment Contract

Abstract: The Labour Act stipulates that an employment contract may be terminated if the breach of work obligations has all the elements of a criminal offense. This means that the essence of the offense, illegality of the act, and guilt must be identified, and not only whether the breach of work obligations corresponds to the description of a particular offense. The article explains the content of each element and the problems that courts face by dealing with this..

Key words: extraordinary termination of an employment contract, criminal offense, illegality, guilt, criminal responsibility

* Katja Filipčič, doktorica pravnih znanosti, izredna profesorica za kazensko pravo in kriminologijo, Pravna fakulteta Univerze v Ljubljani.

Katja.filipcic@pf.uni-lj.si

Katja Filipčič, PhD, Associate Professor of Criminal Law and Criminology, Faculty of Law, University of Ljubljana.

1. UVODNO O SREČANJU DELOVNEGA IN KAZENSKEGA PRAVA

Na prvi pogled se zdi, da sta področji delovnega in kazenskega prava ločeni, ker urejata različne odnose v družbi. Vendar je takšen vtis napačen, saj se obe področji kdaj tudi prepleteta. Kazenski zakonik (KZ-1)¹ vsebuje posebno poglavje kaznivih dejanj, s katerimi varuje pravice iz delovnega razmerja.² Med njimi je vodilno kaznivo dejanje Kršitev temeljnih pravic delavcev iz 196. člena KZ-1, ki inkriminira kršitve številnih pravic, določenih s predpisi s področja delovnega prava (na primer glede prenehanju delovnega razmerja, plače, varstva žensk, nadurnega dela). Nabor tako varovanih pravic je zelo zajeten in zastavlja se vprašanje, ali je to ob drugih mehanizmih varovanja pravic delavcev potrebno in smiselno.³ Storilcu kaznivega dejanja lahko sodišče izreče varnostni ukrep prepoved opravljanja poklica za obdobje do petih let (71. člen KZ-1). Za opravljanje nekaterih del se zahteva, da oseba še ni bila obsojena zaradi kaznivega dejanja,⁴ pri nekaterih pa se delavcu zaradi uvedenega kazenskega postopka lahko izreče suspenz.⁵ Vsi navedeni primeri srečanja kazenskega in delovnega prava odpirajo zanimiva vprašanja, ki so bila v strokovni literaturi vsaj prepoznana, če ne že odgovorjena.⁶ V prispevku pa se bom ukvarjala z vprašanjem, s katerim se sodna praksa pogosto sreča, v strokovni literaturi pa je močno zapostavljeno. Analizirala bom razlog za izredno odpoved pogodbe o zaposlitvi iz 1. alineje prvega odstavka 110. člena Zakona o delovnih razmerjih (ZDR-1);⁷ razlog za izredno odpoved je kršitev obveznosti iz delovnega razmerja, ki ima vse znake kaznivega dejanja. Uporaba tega odpovednega razloga je zapletena, saj ga je treba utemeljiti na določbah ZDR-1 in na določbah KZ-1⁸ in zahteva dobro poznavanje in razumevanje dveh pravnih področij. Temo bom obravnavala z vidika kazenskega prava in pojasnjevala, kaj so znaki kaznivega dejanja, ki jih mora ugotoviti delodajalec v odpovedi pogodbe o zaposlitvi in

¹ Kazenski zakonik (KZ-1), Uradni list RS, št. 55/08 s spremembami.

² O ustreznosti in dilemah takšnih inkriminacij glej Filipčič 2016; Jakulin 2007; Korošec 2007; Šošić 2012.

³ Mordej, 2015.

⁴ Takšna prepoved velja na primer za sklepanje delovnega razmerja na področju vzgoje in izobraževanja (107a. člen Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja – ZOFVI, Uradni list RS, št. 12/96 s spremembami).

⁵ Zakon o šolski inšpekciji (16. člen), Uradni list RS, št. 29/96 s spremembami.

⁶ Glej na primer Filipčič 2016; Filipčič in Tičar 2019.

⁷ Zakon o delovnih razmerjih (ZDR-1), Uradni list RS, št. 21/13.

⁸ Paripović, 2016, str. 55.

sodišče, ko presoja zakonitost njegove odločitve. Ker je razprav o tem malo, sem se oprla tudi na analizo sodne prakse. V ta namen sem pregledala okrog 80 judikatov Vrhovnega sodišča RS in Višjega delovnega in socialnega sodišča, v prispevku pa se sklicujem le na najbolj relevantne za obravnavano temo.

2. ZNAKI KAZNIVEGA DEJANJA

Delodajalec lahko izredno odpove pogodbo o zaposlitvi po 1. alineji prvega odstavka 110. člena ZDR-1, če ravnanje izpolnjuje vse znake kaznivega dejanja. Poleg tega morata biti izpolnjena še dva pogoja: (1) takšno ravnanje predstavlja kršitev obveznosti iz delovnega razmerja (1. alineja prvega odstavka 110. člena ZDR-1) in (2) nadaljevanje delovnega razmerja do izteka odpovednega roka oziroma do izteka pogodbe o zaposlitvi ni več mogoče (prvi odstavek 109. člena ZDR-1). V prispevku se bom osredotočila zgolj na vprašanje, kakšne značilnosti mora imeti ravnanje, da izpolnjuje vse znake kaznivega dejanja. Čeprav je v literaturi že razrešeno vprašanje, kaj so znaki kaznivega dejanja v okviru navedenega odpovednega razloga,⁹ si pobliže pogledjmo dve možni razlagi. Iz nekaterih sodnih odločb je namreč mogoče zaznati negotovost sodne prakse glede odgovora na prej zastavljeno vprašanje.

Prva možna razlaga je, da je treba »znake kaznivega dejanja« razumeti kot zakonske znake kaznivega dejanja, torej kot pomenske enote opisa kaznivega dejanja iz KZ-1.¹⁰ Na prvi pogled in ob površni analizi se zdi takšna razlaga ustrezna.¹¹ Pomembno je torej le, da ravnanje ustreza opisu določenega kaznivega dejanja. Pri kaznivem dejanju Poškodovanja tuje stvari po 220. členu KZ-1¹² tako za ugotovitev izpolnitve zakonskih znakov zadošča zaključek, da je

⁹ Glej Janko, 2010; Debelak, 2017.

¹⁰ »Opis kaznivega dejanja vsebuje samo bistvene elemente, na podlagi katerih je mogoče določeno dejanje, ki se zgodi v praksi, prepoznati za kaznivo dejanje oziroma ga uvrstiti (subsumirati) pod določen zakonski opis kaznivega dejanja. Tem bistvenim elementom pravimo tudi zakonski znaki kaznivega dejanja.« (Selinšek, 2007, str. 83).

¹¹ Tudi sama sem jo zapisala v komentar 196.čl. KZ-1 (Filipčič in Tičar, 2019). Po bolj poglobljenem ukvarjanju s tem vprašanjem pa ugotavljam nevzdržnost takšnega stališča.

¹² 220. člen KZ-1: »Kdor tujo stvar poškoduje, uniči ali napravi neuporabno, se kaznuje z denarno kaznijo ali zaporom do dveh let.«

delavec tujo stvar poškodoval, uničil ali napravil neuporabno. Pri tem je treba le še poznati stališča sodne prakse in teorije glede interpretacije zakonskih znakov.¹³

Druga možna razlaga pa je širša; znaki kaznivega dejanja ne pomenijo le pomenskih enot opisa konkretnega kaznivega dejanja iz KZ-1, ampak »morajo biti izpolnjene tudi predpostavke, ki veljajo na splošno, ne glede na to, s katerim kaznivim dejanjem imamo opraviti«. ¹⁴ V teoriji kazenskega prava jih imenujemo elementi splošnega pojma kaznivega dejanja. Takšni elementi so trije: (1) ravnanje, ki izpolnjuje bit kaznivega dejanja, (2) protipravnost in (3) krivda, ¹⁵ vsak pa se deli še na podelemente. V okviru te razlage znaki kaznivega dejanja iz 1. alineje prvega odstavka 110. člena ZDR-1 pomenijo elemente splošnega pojma kaznivega dejanja. Subsumpcija dejstev pod ustrezno pravno normo (ugotovitev, da ravnanje izpolnjuje vse zakonske znake kaznivega dejanja) je zgolj del prvega elementa in predstavlja šele izhodišče za ugotavljanje ostalih. Pot do zaključka, da je neko ravnanje mogoče označiti kot kaznivo dejanje, je še dolga. In ugotovitev, da ima ravnanje vse elemente (znake) kaznivega dejanja, pomeni ravno to: ravnanje je kaznivo dejanje. Delodajalec in sodišče v individualnem delovnem sporu imata zato podobno nalogo kot sodišče v kazenskem postopku; ugotavljata obstoj kaznivega dejanja, kar pa še ne pomeni uveljavitve kazenske odgovornosti. ¹⁶ To je izključna pristojnost sodišča v kazenskem postopku.

V literaturi ¹⁷ je zavzeto pravilno stališče, da ugotavljanje znakov kaznivega dejanja iz 1. alineje prvega odstavka 110. člena ZDR-1 pomeni ugotavljanje vseh predpostavk za obstoj kaznivega dejanja in ne le njegovih zakonskih znakov. Ustreznost stališča bom ponazorila s tremi različicami ravnanja osebe, ki je poškodovala tujo stvar: (1) Oseba je poškodovala tujo stvar zato, ker jo je nekdo odrinil tako močno, da je ob padcu poškodovala stvar. (2) Oseba je poškodovala tujo stvar zato, ker je njen lastnik v to privolil. (3) Oseba je poškodovala tujo stvar zato, ker ni bila dovolj pazljiva, ravnala je malomarno. V vseh treh primerih je v

¹³ Za razumevanje (sicer enostavnega) opisa kaznivega dejanja po 220. členu KZ-1 je treba tako vedeti, da je za tujo stvar bistveno, da ima lastnika in da ne gre za nikogaršnjo stvar (stvar, ki še ni imela lastnika ali jo je lastnik opustil). Merc, 2019.

¹⁴ Ambrož, 2007 (Kaznivo dejanje...), str. 11.

¹⁵ Bavcon et al., 2020, str. 152-155.

¹⁶ Kazenska odgovornost je oblika pravne odgovornosti, ki se uveljavi s kaznovanjem storilca za dejanje, ki je v zakonu določeno kot kaznivo dejanje, na podlagi ugotovljene krivde in če ni izključena protipravnost dejanja. (Bele, 2008, str. 242).

¹⁷ Janko, 2010; Debelak, 2017.

ravnanju te osebe mogoče prepoznati vse zakonske znake kaznivega dejanja po 220. členu KZ-1, vendar po teoriji kazenskega prava v nobenem od navedenih primerov oseba ni storila kaznivega dejanja; v prvem primeru zato, ker ni ravnala voljno, v drugem primeru je privolitev oškodovanca izključila protipravnost ravnanja, v tretjem pa ni podana ustrezna oblika krivde, ker kaznivega dejanja po 220. členu KZ-1 ni mogoče izvršiti iz malomarnosti. Prej opisana ožja razlaga bi v vseh opisanih primerih pomenila izpolnitev odpovednega razloga iz 1. alineje prvega odstavka 110. člena ZDR-1 (ker so izpolnjeni vsi zakonski znaki kaznivega dejanja). Iz navedenih različic primera izhaja nevzdržnost takšnega zaključka, ki očitno nasprotuje tudi namenu zakonodajalca. Zakonodajalec je teže kršitve obveznosti iz delovnega razmerja v celoti vezal na teže dejanja, kot jo opredeljuje kazensko pravo. Zato je za oceno njegove teže treba uporabiti merila kazenskega prava v celoti, torej vse elemente splošnega pojma kaznivega dejanja.

Ob tem se zastavi vprašanje, zakaj je zakonodajalec uporabil terminologijo, ki je lahko tudi zavajajoča; zakaj ni namesto ravnanja, ki ima vse znake kaznivega dejanja, zapisal ustreznejše, da gre za kaznivo dejanje. Mogoče je s tem le želel poudariti, da delodajalec in delovno sodišče ne ugotavljata oziroma uveljavljata kazenske odgovornosti. To tudi pravilno poudarja sodna praksa.¹⁸ Tudi zapis, da gre za kaznivo dejanje, ne bi pomenil, da je naloga delodajalca in sodišča ugotoviti oziroma uveljaviti kazensko odgovornost.

V nadaljevanju razprave bom podrobneje prikazala vsebino in pomen posamičnih elementov (znakov) kaznivega dejanja in (z vidika kazenskega prava) opozorila na nekatera, po mojem mnenju, neustrezna stališča sodne prakse.

2.1. Ravnanje, ki izpolnjuje bit kaznivega dejanja

Temelj splošnega pojma kaznivega dejanja predstavlja ravnanje. Teorija kazenskega prava je soočena z dilemo, ali ravnanje umestiti v bit inkriminacije ali pa ga obravnavati kot samostojen element kaznivega dejanja.¹⁹ Za potrebe naše razprave se bomo zadovoljili s stališčem, da prvi element splošnega pojma

¹⁸ V odločbah Vrhovnega sodišča RS se večkrat ponovi trditev: »Delovno sodišče pri presoji zakonitosti odpovedi pogodbe o zaposlitvi ne odloča o kazensko pravni odgovornosti delavca.« (Sklep VIII Ips 133/2009 z dne 22.11.2010).

¹⁹ Ambrož, 2007 (Kaznivo dejanje...), str. 30.

kaznivega dejanja predstavlja voljno²⁰ ravnanje, ki ga je mogoče subsumirati pod bit kakšne inkriminacije.²¹ Če poenostavim: *ravnanje je treba pravno kvalificirati*. Če ravnanje ne izpolnjuje opisa nobenega kaznivega dejanja, je vsakršna nadaljnja razprava o obstoju kaznivega dejanja brezpredmetna.

Pravna kvalifikacija je v okviru odpovednega razloga iz 1. alineje prvega odstavka 110. člena ZDR-1 ključna tudi zato, ker je objektivni rok za odpoved pogodbe odvisen od roka za zastaranje kazenskega pregona za kaznivo dejanje; pogodba o zaposlitvi se lahko odpove ves čas, ko je možen kazenski pregon. Zastaralne roke za kazenski pregon določa KZ-1 (90. člen) in so odvisni od kazni, predpisane za kaznivo dejanje; višja ko je predpisana kazen, daljši je zastaralni rok. *Brez pravne kvalifikacije ravnanja tako ni mogoče ugotoviti dolžine zastaralnega roka za kazenski pregon in zato tudi ne ugotoviti, ali je rok za odpoved že potekel*. Zato me preseneča stališče sodne prakse, da delodajalcu v odpovedi pogodbe o zaposlitvi dejanja ni treba pravno kvalificirati, ampak zadošča, da opiše kršitev tako, da je iz tega opisa mogoče ugotoviti znake kaznivega dejanja.²² To namreč pomeni, da delodajalec ni dolžan sam preveriti, ali je odpoved pogodbe pravočasna in s tem zakonita. Po stališču sodne prakse za to skrbi (le) sodišče. Če bi zakonitost vsake odpovedi vedno preverilo tudi sodišče, bi bila takšna situacija sprejemljiva. Vendar pa se to zgodi le v primeru, ko odpuščeni delavec zahteva sodno varstvo.²³ Zato se s takšnim stališčem sodne prakse ne strinjam, saj sporoča delodajalcu, da naj se ne obremenjuje s tem vidikom zakonitosti odpovedi pogodbe o zaposlitvi. Kar je po moji oceni napačno sporočilo.

Na kritiko opisanega stanja ne vpliva ugotovitev, da so zastaralni roki za kazniva dejanja dolgi (najkrajši rok za zastaranje kazenskega pregona je šest let od storitve dejanja) in je zato malo verjetno, da bi bil objektivni odpovedni rok prekoračen. Gre za načelno zavezo delodajalca k zakonitemu ravnanju, saj ZDR-1 v prvi vrsti zavezuje delodajalca, sodišče le preverja zakonitost njegovega

²⁰ Refleksni gibi ne predstavljajo voljnega ravnanja. Za ravnanje v kazenskopravnem smislu tudi ne šteje dejanje, izvršeno pod vplivom absolutne sile (lahko gre za višjo silo ali za primer, ko neka oseba uporabi silo nad drugo osebo tako, da se ji ni bilo mogoče upreti).

²¹ Bavcon et al., 2020, str. 157.

²² Sodba VSRS VIII Ips 105/2010 z dne 24.01.2012: "Revizijsko sodišče je že zavzelo stališče, da opredelitev razloga za izredno odpoved po prvi alineji prvega odstavka 111. člena ZDR ne zahteva tudi formalne opredelitve *kaznivega dejanja* v delodajalčevi odpovedi."

²³ Če dejanje ni pravno kvalificirano v odpovedi pogodbe o zaposlitvi, tudi delavec sam ne more preveriti, ali je odpoved pravočasna.

ravnanja (skladnost ravnanja z ZDR-1). Vrhovno sodišče utemeljuje svoje stališče s sklicevanjem na skromne določbe ZDR-1 glede formalnih zahtev za odpoved, ker zakon delodajalcu izrecno ne nalaga dolžnosti, da mora pravno kvalificirati kaznivo dejanje.²⁴ Kljub ohlapnosti drugega odstavka 87. člena ZDR-1 bi bilo po mojem mnenju treba v odpovedi navesti pravno kvalifikacijo iz zgoraj navedenega razloga. Pa ne le iz tega. Težko si predstavljam, kako lahko delodajalec utemelji podanost znakov kaznivega dejanja, če se sploh ne ve, za katero kaznivo dejanje gre; brez pravne kvalifikacije so njegova zatrjevanja lahko le splošna ali celo špekulativna. Strinjam pa se s sodno prakso, da sodišče na pravno kvalifikacijo delodajalca ni vezano, da je vezano le na opis dejanja in lahko dejanje kvalificira tudi drugače.²⁵

Pravno kvalificiranje dejanja zahteva poznavanje KZ-1 ter stališč sodne prakse in teorije o razlagi zakonskih znakov in je zahtevno opravilo. To pa ne more biti razlog, da delodajalcu to zahtevno opravilo prihranimo. Je pa razlog za razmislek, ali je (tudi zato) takšen odpovedni razlog sploh ustrezen in ali bi ga bilo primerno črtati iz ZDR-1. Še posebej zato, ker bi bilo mogoče vsa ravnanja, ki izpolnjujejo znake kaznivega dejanja, opredeliti tudi kot odpovedni razlog po 2. alineji prvega odstavka 110. člena ZDR-1,²⁶ seveda pa se s tem skrajša objektivni odpovedni rok.

²⁴ Sodba VSRS VIII Ips 86/2013 z dne 17.06.2013: »Niti iz določb 86. člen ZDR in niti iz določb 1. alineje prvega odstavka 111. člena ZDR ne izhaja, da bi moral delodajalec že v sami odpovedi tudi izrecno navesti, znaki katerega *kaznivega dejanja* so podani. Da gre res za kršitev, ki ima vse znake *kaznivega dejanja*, mora delodajalec na podlagi 82. člena ZDR dokazati v delovnem sporu pred sodiščem, s tem da pomeni sama pravna opredelitev, znaki katerega *kaznivega dejanja* v smislu določb Kazenskega zakonika (KZ-1) so podani, pravno presojo, za katero je pristojno sodišče.«

²⁵ Sklep VSRS VIII Ips 185/2018 z dne 07.05.2019: »Sodišče ni vezano na pravno kvalifikacijo kaznivega dejanja, ki (če) jo v odpovedi navede delodajalec (niti na pravno kvalifikacijo odpovednega razloga iz prvega odstavka 110. člena ZDR-1), pač pa na podlagi opisa dejanskega odpovednega razloga samo presodi, ali so v njem podani znaki katerega od kaznivih dejanj. Zato ni odločilnega pomena, ali je delodajalec v odpovedi navedel formalne znake določenega kaznivega dejanja, pač pa je odločilnega pomena, kako je opisal okoliščine in dejstva, s katerimi utemeljuje odpovedni razlog. Okoliščine in dejstva morajo biti opisani tako, da omogočajo sklep, ali in kateri znaki kaznivega dejanja so podani.»

²⁶ Iz podobnega razloga predlaga črtanje odpovednega razloga iz 1. alineje prvega odstavka tudi Janko.

2.2. Protipravnost

Protipravnost predstavlja drugi element splošnega pojma kaznivega dejanja. Za protipravnost ne zadošča, da dejanje izpolnjuje določeno bit inkriminacije oziroma njene zakonske znake (formalna protipravnost), ampak mora tudi »nasprotovati pravnemu redu kot celovitemu sistemu vrednot, prepovedi in zapovedi«²⁷ (materialna protipravnost). V večini primerov je ravnanje, ki izpolnjuje bit določenega kaznivega dejanja, protipravno tako v formalnem kot materialnem pomenu.²⁸ Izjemoma pa obstajajo okoliščine, ko je dejanje formalno protipravno, vendar pa v konkretnem primeru ni neskladno s sistemom vrednot in norm. V takšnih primerih je protipravnost izključena in ravnanje je upravičeno. Nekateri primeri izključitve protipravnosti so določeni v splošnem delu KZ-1 (silobran, upravičljiva skrajna sila), nekateri v posebnem delu in se vežejo le na posamična kazniva dejanja (drugi odstavek 142. člena KZ-1 izključuje protipravnost izdaje poklicne skrivnosti v primerih, ko bi bila splošna korist od izdaje večja kot pa njena ohranitev), nekatere okoliščine pa izključijo protipravnost, vendar v KZ-1 niso posebej opredeljene (na primer privolitev oškodovanca).

Tudi iz sodne prakse izhaja stališče, da sodi protipravnost med znake kaznivega dejanja. Vrhovno sodišče RS se je v zadevi VIII Ips 35/2012 z dne 03.12.2012 ukvarjalo z vprašanjem izključitve protipravnosti in zapisalo: »Dejanje, ki ima vse znake kaznivega dejanja, je (formalno) protipravno, vendar je lahko (materialna) protipravnost izključena le, če so s KZ-1 podani pogoji za izključitev protipravnosti.«²⁹ Sicer pa analiza sodne prakse pokaže, da se sodišča le redko srečajo z okoliščinami, ki bi izključile protipravnost. To je lahko posledica dejstva, da že delodajalec pravilno upošteva takšne okoliščine in delavcu ne odpove pogodbo o zaposlitvi po 1. alineji prvega odstavka 110. člena ZDR-1.

Se je pa v sodni praksi nakazalo zanimivo vprašanje, ali je sodišče dolžno upoštevati vse institute, ki v kazenskem pravu izključujejo protipravnost ravnanja. V bistvu gre za dilemo, ali mora biti določeno ravnanje enako ovrednoteno na vseh pravnih področjih; če je protipravnost ravnanja izključena na kazenskem področju, ali je takšno ravnanje upravičljivo tudi na vseh drugih pravnih področjih. Gre za vprašanje razsežnosti načela enotnosti pravnega reda.³⁰ To vprašanje si je

²⁷ Ambrož, 2007 (Kaznivo dejanje...), str. 83.

²⁸ Bavcon et. al., 2020, str. 228.

²⁹ V tej sodbi je sicer zmotno ocenilo, da bi dejanska zmeta v širšem izključila protipravnost.

³⁰ Glej npr. Ambrož, 2007 (Kaznivo dejanje...), str. 90.

sodna praksa zastavila ob institutu dejanja majhnega pomena, ki je do uveljavitve sedanjege KZ-1 (1.11.2008) izključeval protipravnost.³¹

Vrhovno sodišče RS je v sodbi VIII Ips 361/2007 z dne 26.01.2009 zapisalo, da kazenskopravnega instituta dejanja majhnega pomena »ni mogoče neposredno prenašati in upoštevati pri izredni odpovedi delodajalca« zato, ker se pomen kršitve pogodbenih obveznosti z znaki kaznivega dejanja pri izredni odpovedi delodajalca ne presoja po 14. členu Kazenskega zakonika.³² Sodišče ima le deloma prav, ko navaja, da se ta institut ne uporabi neposredno kot merilo za oceno teže kršitve pogodbenih obveznosti. Sodišče pa je spregledalo, da ta institut odločilno vpliva na pomen in težo kršitev pogodbenih obveznosti zato, ker po merilih kazenskega prava izključuje *obstoje* kaznivega dejanja. In ravno z *obstojem* kaznivega dejanja je pogojena teža kršitve delovnih obveznosti. Iz tega primera lahko zaključimo, da mora sodišče upoštevati vse institute kazenskega prava za izključitev protipravnosti. Pa ne zaradi enotnosti pravnega reda, ampak zato, ker je v okviru odpovednega razloga iz 1. alineje prvega odstavka 110. člena ZDR-1 teža kršitve pogodbenih obveznosti podana z obstojem kaznivega dejanja in zakon glede teže kršitve ne določa nobenih drugih pogojev. In če je izključena protipravnost ravnanja z merili kazenskega prava, ne gre več za kaznivo dejanje in zato tudi ne za ta odpovedni razlog ravno zaradi premajhne teže kršitve delovnih obveznosti.

³¹ Majhen pomen dejanja je bil v teoriji označen kot sporen institut materialnega kazenskega prava (Korošec, Majhen pomen dejanja, 2004). Kazenski zakonik iz leta 2008 (KZ-1) ga je zato črtal iz materialne kazenske zakonodaje (to torej več ni razlog za izključitev protipravnosti) in ga prenesel v Zakon o kazenskem postopku (ZKP, Uradni list RS, št. 63/94 s spremembami). V sedaj veljavni zakonodaji je majhen pomen kaznivega dejanja lahko razlog, da se kazenski postopek ne vodi ali sodišče izda oprostilno sodbo. Gre torej za oceno, da kazenski postopek v takšnem primeru ni smotr. Glede na spremenjeno naravo tega instituta več ne izključuje enega od znakov kaznivega dejanja in strinjam se s stališčem Vrhovnega sodišča RS v zadevi VIII Ips 223/2011 z dne 20.03.2012, da ocena o smotnosti kazenskega postopka ne vpliva na oceno delodajalca, »kako je kršitev vplivala na medsebojna razmerja strank, zaupanje, možnost nadaljnjega sodelovanja in podobno«.

³² Kazenski zakonik (KZ), Uradni list RS, št. 63/94 je v 14. členu opredeljeval dejanje majhnega pomena: »Ni kaznivo dejanje tisto dejanje, ki ima sicer z zakonom določene znake kaznivega dejanja, je pa majhnega pomena. Dejanje je majhnega pomena, kadar je njegova nevarnost neznatna zaradi narave ali teže dejanja, ali zaradi tega, ker so škodljive posledice neznatne ali jih ni, ali zaradi okoliščin, v katerih je bilo storjeno, in zaradi nizke stopnje storilčeve kazenske odgovornosti ali zaradi njegovih osebnih okoliščin.«

2.3. Krivda

Izpolnjenost biti kaznivega dejanja in njegova protipravnost še ne zadoščata za obstoj kaznivega dejanja. Izpolnjen mora biti še tretji pogoj, to je storilčeva krivda, ki predstavlja psihični odnos storilca do dejanja. V kazenskem pravu poznamo več teorij o krivdi in literatura o tem elementu kaznivega dejanja je obsežna.³³ Za potrebe naše razprave se bom omejila le na posamezne podelemente krivde: prištevnost, oblike krivde (naklep in malomarnost) in zavest o protipravnosti. Najprej pa o odnosu sodne prakse do ugotavljanja krivde.

Vrhovno sodišče RS v zadevi VIII Ips 185/2018 z dne 07.05.2019 pojasni, da je odpovedni razlog iz 1. alineje prvega odstavka 110. člena ZDR-1 sestavljen iz dveh pravnih sklopov: (1) najprej je treba ugotoviti kršitev obveznosti iz delovnega razmerja, kar vsebuje tudi subjektivni odnos do kršitve, (2) v naslednjem koraku pa je treba presoditi, ali ima ta kršitev tudi vse znake nekega kaznivega dejanja. Takšna ugotovitev sodišča izhaja očitno iz drugega odstavka 109. člena, ki govori o odpovednem razlogu iz 1. alineje prvega odstavka 110. člena ZDR-1 kot o krivdnem razlogu. Domnevam, da Vrhovno sodišče zato v navedeni sodbi izpostavlja krivdni odnos do kršitve delovnih obveznosti, žal pa krivde ne izpostavi tudi kot znaka kaznivega dejanja. Ne glede na to je iz takšnega stališča mogoče izpeljati dvojno naravo krivde v okviru odpovednega razloga iz 1. alineje prvega odstavka 110. člena ZDR-1: krivda kot subjektivni odnos do kršitve delovnih obveznosti in krivda kot znak kaznivega dejanja. Zato nastopi vprašanje, ali se obe opredelitvi krivde prekrivata oziroma kako ravnati, če se ne. Da gre pri *krivdi kot elementu kaznivega dejanja za kazenskopravni koncept krivde*, ni nobenega dvoma. Krivdo kot subjektivni odnos do kršitve delovne obveznosti pa ni mogoče pojmovati v smislu kazenskega prava, saj za to ni nobenega argumenta, ampak kot civilnopravni koncept. Oba koncepta krivde se razlikujeta; v okviru kazenskega prava poznamo naklep (direktni in eventualni) in malomarnost (zavestno in nezavestno), civilno pravo pa glede krivde govori o namenu in malomarnosti (huda in lahka malomarnost). Ne le poimenovanje, tudi vsebina posamičnih oblik krivde se nekoliko razlikujeta. Pri odpovednem razlogu iz 1. alineje prvega odstavka 110. člena ZDR-1 pa je glede krivde relevantno tudi, da je *za posamezno kaznivo dejanje potrebno ugotoviti točno določeno obliko krivde* (ne zadošča katerakoli), medtem ko pri krivdi do kršitve delovnih obveznosti zadošča katerakoli civilnopravna oblika krivde (za

³³ Glej npr. Ambrož, 2007 (Kaznivo dejanje...); Bačić, 1998.

razliko od odpovednega razloga iz 2. alineje prvega odstavka 110. člena ZDR-1). *Odpovedni razlog je podan le v primeru, ko se obe obliki krivde (do kršitve delovnih obveznosti in do kaznivega dejanja) prekrijeta.* In glede na povedano je očitno, da so zahteve glede oblike krivde v okviru kaznivega dejanja strožje. To lahko ponazorim s situacijo, ko je bila neka kršitev delovnih obveznosti izvršena s hudo malomarnostjo. Ta kršitev pa predstavlja kaznivo dejanje, za katero KZ-1 zahteva naklep (in malomarnost ne zadošča, zato krivda kot znak kaznivega dejanja ni podana). V takšnem primeru se obliki krivde ne prekrijeta in odpovedni razlog ni podan.³⁴ Ker je oblika krivda kot znak kaznivega dejanja vedno jasno konkretizirana pri vsakem kaznivem dejanju, za subjektivni odnos do kršitve delovnih obveznosti pa zadošča katerakoli oblika krivde, je ugotavljanje krivde v prej navedenih dveh korakih nepotrebno. Še več, vnaša zmedo v razumevanje odpovednega razloga. Če se ugotovi zahtevana oblika krivde za kaznivo dejanje, je s tem podana tudi krivda za kršitev delovnih obveznosti, obratno pa seveda ne drži. Zato je smiselno, da se ob ugotovitvi, da neko ravnanje predstavlja kršitev delovnih obveznosti, ugotavlja le krivda v okviru kaznivega dejanja, katerega zakonski znaki so izpolnjeni s to kršitvijo. In če se ugotovi krivda za kaznivo dejanje, je s tem podana tudi krivda za kršitev delovnih obveznosti.³⁵ Povedano še drugače: krivda iz »krivdnega razloga, ki ima vse znake kaznivega dejanja« predstavlja krivdo v okviru znakov kaznivega dejanja in se zato zanjo uporablja kazenskopравни koncept krivde.³⁶

³⁴ Zato je Vrhovno sodišče s sklepom VIII Ips 53/2014 z dne 02.06.2014 pravilno razveljavilo sodbi sodišča prve in druge stopnje, ki sta ugotovili, da je delavec povzročil lahko telesno poškodbo najmanj iz hude malomarnosti in so s tem izpolnjeni vsi zakonski znaki kaznivega dejanja lahke telesne poškodbe iz 122. člena KZ-1, ki se po mnenju sodišča druge stopnje lahko stori naklepno ali iz hude malomarnosti.

³⁵ Prav ima Vrhovno sodišče, ko v zadevi VIII Ips 134/2015 z dne 22.12.2015 zapiše, da ugotovitev, »da v 1. alineji prvega odstavka 111. člena ZDR ni določena oblika krivde, ne pomeni, da se pogodba o zaposlitvi lahko odpove, če se le objektivno ugotovi kršenje pogodbenih in drugih obveznosti«. Moj predlog, da se ne ugotavlja posebej krivda do kršenja pogodbenih obveznosti, ampak le krivda v okviru znakov kaznivega dejanja, ni v nasprotju z navedenim stališčem Vrhovnega sodišča.

³⁶ Moje stališče je lahko ocenjeno za preozko, saj lahko sodišče, ko ugotovi, da niso izpolnjeni pogoji za odpovedni razlog po 1. alineji prvega odstavka 110. člena ZDR-1 (ker npr. ni podana ustrežna oblika krivde za kaznivo dejanje) oceni, da je v konkretnem primeru podan odpovedni razlog iz 2. alineje prvega odstavka 110. člena ZDR-1, v okviru katerega pa zadošča druga oblika krivde kot za kaznivo dejanje (na primer huda malomarnost). V tem primeru mora sodišče ugotavljati krivdo do kršitve delovnih obveznosti. Poudarjam, da se moja razprava nanaša izključno na ugotavljanje krivde v okviru 1. alineje prvega odstavka 110. člena ZDR-1.

Podobno velja tudi glede prištevnosti: *prištevnost* je eden od elementov krivde tako v kazenskem³⁷ kot v civilnem pravu. Civilno pravo uporablja izraz *razsodnost* in ne prištevnost. Tudi opredelitev v 136. členu Obligacijskega zakonika je nekoliko drugačna od opredelitve prištevnosti v 29. členu KZ-1. Iz istih razlogov, ki so navedeni zgoraj, je treba *prištevnost kot podelement krivde (in zato znak kaznivega dejanja) ugotavljati po pravilih kazenskega prava*. Zato ni dosledna ugotovitev Višjega delovnega in socialnega sodišča v sodbi Pdp 955/2018 z dne 09.05.2019, ki pravi: »Sankcija za kršitev delovne obveznosti je civilna, zato se glede odgovornosti (razsodnosti) uporabljajo določbe 136. člena Obligacijskega zakonika (Ur. l. RS, št. 83/01 in nasl.- OZ) (tako npr. odločba VSRS VIII Ips 190/2017), ne pa določbe 29. člena KZ-1.« V zadevi je sodišče presojalo zakonitost odpovedi pogodbe o zaposlitvi po 1. in 2. alineji prvega odstavka 110. člena ZDR-1, navedeno stališče pa je ustrezno le v povezavi z odpovednim razlogom po 2. alineji prvega odstavka 110. člena ZDR-1 in ne tudi po 1. alineji prvega odstavka 110. člena ZDR-1. V slednjem primeru je namreč treba uporabiti kazenskopravni koncept prištevnosti oziroma izključitev prištevnosti kot znaka kaznivega dejanja ocenjevati po 29. členu KZ-1.

Vrnimo se na ugotavljanje krivde kot element kaznivega dejanja zato, da poudarimo naslednje: temeljna oblika krivde v kazenskem pravu je naklep,³⁸ malomarnost pa je kazniva le, če je to pri posameznem kaznivem dejanju posebej določeno. Večina kaznivih dejanj je kaznivih le, če so izvršena z naklepom. Če je bilo takšno dejanje izvršeno iz malomarnosti, ne gre za kaznivo dejanje in zato ni podan odpovedni razlog iz 1. alineje prvega odstavka 110. člena ZDR-1.³⁹

Če je kaznivo dejanje mogoče izvršiti z naklepom in tudi iz malomarnosti, je za izvršitev iz malomarnosti predpisana nižja kazen. To pa lahko vpliva na rok, v katerem zastara kazenski pregon takšnega kaznivega dejanja in s tem seveda tudi na objektivni rok za odpoved pogodbe o zaposlitvi (109. člen ZDR-1). Pri kaznivih

³⁷ KZ-1, tako kot večina sodobnih kazenskih zakonodaj, ne opredeljuje prištevnosti. To je odraz stališča, da smo ljudje sposobni razumeti in obvladovati svoje vedenje. Prištevnost je »nekakšno naravno, izhodiščno stanje stvari, ki ga načelno ni treba posebej raziskovati in utemeljevati« (Ambrož, Kaznivo dejanje... str. 125). Zakoni pa določajo merila, kdaj je treba to predpostavko ovreči (29. člen KZ-1). In če se pojavijo indici, da oseba v času izvršitve dejanja ni bila prištevna, se morata s tem vprašanjem ukvarjati delodajalec in delovno sodišče, saj neprištevnost izključuje obstoj kaznivega dejanja.

³⁸ Selinšek, 2007, str. 142.

³⁹ Sodišče je tako ugotavljalo podanost eventualnega naklepa pri povzročitvi lahke telesne poškodbe, ker ta vrsta telesne poškodbe ni kazniva, če je storjena iz malomarnosti (Vrhovno sodišče RS, sodba VIII Ips 103/2015 z dne 22.09.2015).

dejanjih, ki jih je mogoče izvršiti tako z naklepom kot iz malomarnosti se mora sodišče ukvarjati z vprašanjem, katera oblika krivde je bila podana v konkretnem primeru tudi zato, da lahko ugotovi, ali je bila odpoved podana v zakonitem roku.

Krivdo lahko poleg neprištevnosti izključi še *zmota (dejanska in pravna)*, zato mora biti sodišče pri ugotavljanju znakov kaznivega dejanja pozorno tudi na ta institut. Tako je na primer Vrhovno sodišče RS v zadevi VIII Ips 145/2015 z dne 22.09.2015 ugotovilo obstoj opravičljive pravne zmore, ki je izključila krivdo. V zadevi VIII Ips 35/2012 z dne 03.12.2012 je Vrhovno sodišče RS obravnavalo obstoj dejanske zmote, ker je delavec zatrjeval, da je vzel stvar, za katero je bil prepričan, da je zavržena – zmota o zakonskem znaku »tuja« stvar.⁴⁰ Višje delovno in socialno sodišče pa je v sodbi Pdp 623/2018 z dne 31.01.2019 presojalo obstoj pravne zmote, ki bi lahko izključila krivdo, če bi bila izogibna.

2.4. Poskus in udeležbena ravnanja

ZDR-1 se je pri formulaciji odpovednega razloga po 1. alineji prvega odstavka 110. člena naslonil na kazensko pravo z opredelitvijo, da ima ravnanje vse znake kaznivega dejanja. Zato se zastavi vprašanje, ali v to skupino ravnanj sodi tudi poskus (ravnanje, ki ne izpolnjuje vseh zakonskih znakov kaznivega dejanja) in napeljevanje ter pomoč kot sodelovanje pri tujem kaznivem dejanju (napeljevalec in pomagač ne izpolnjujeta zakonskih znakov). Iz namena zakonodajalca, da težo kršitve veže na kazensko pravo (na ravnanja, ki jih kazensko pravo opredeljuje kot kazniva), je mogoče zaključiti, da sodi v odpovedni razlog po 1. alineji prvega odstavka 110. člena ZDR-1 tudi poskus in udeležbene oblike, če so takšna ravnanja kazniva po pravilih kazenskega prava. Očitno se ta dilema v sodni praksi niti ne zastavi, saj iz analize judikatov izhaja, da tudi kazniv poskus⁴¹ in udeležbene oblike⁴² predstavljajo dejanje z vsemi znaki kaznivega dejanja.

⁴⁰ V navedeni zadevi je bilo sicer ugotovljeno, da delavec ni ravnal v zmoti. V sodbi jo je sodišče napačno opredelilo kot dejansko zmoto v širšem smislu, ki bi, če bi obstajala, izključila protipravnost. Tudi učinek dejanske zmore je bil napačno opredeljen.

⁴¹ Zato sodišča ugotavljajo, ali je dejanje dokončano ali je ostalo pri poskusu (VSRS VIII Ips 133/2008 z dne 25.01.2010); če je ostalo pri poskusu in poskus ni kazniv, sledi zaključek, da navedeni odpovedi razlog ni podan (VSRS VIII Ips 234/2008 z dne 10.05.2010); če je poskus kazniv, pa gre za ravnanje z vsemi znaki kaznivega dejanja (VSRS VIII Ips 479/2007 z dne 24.03.2009).

⁴² Iz analizirane sodne prakse Višjega delovnega in socialnega sodišča izhaja, da šteje za ravnanje, ki izpolnjuje vse znake kaznivega dejanja, tako napeljevanje (VDSS sodba Pdp 47/2014 z dne

3. SKLEPNO

Srečanje kazenskega in delovnega prava v odpovednem razlogu iz 1. alineje prvega odstavka 110. člena ZDR-1 je zapleteno in za njegovo razumevanje in uporabo je potrebno dobro poznavanje obeh pravnih področij. V prispevku sem analizirala, kako sodišča ugotavljajo znake kaznivega dejanja in s kakšnimi težavami se pri tem srečujejo. Vendar ne smemo pozabiti, da je primarno delodajalec tisti, ki mora reševati zapletena kazenskopravna vprašanja. Kako mu to uspeva, je mogoče ugotavljati le v zadevah, ko odpuščeni delavec zahteva sodno varstvo. Ugotavljanje znakov kaznivega dejanja je nedvomno zahtevna naloga, tako za sodišče kot tudi oziroma predvsem za delodajalca, saj ZDR-1 s prenašanjem kazenskopravnih institutov v delovno pravo združuje kazensko in delovno pravo, ki imata različen namen. Zato se pridružujem predlogu Marije Janko, da se črta odpovedni razlog iz 1. alineje prvega odstavka 110. člena ZDR-1, »posebno zato, ker se s tem obseg odpovednih razlogov ne bi skrčil. Pravzaprav je razlog iz prve alineje zajet v drugi alineji.«⁴³

Strokovnjakom za delovno pravo pa ponujam v razmislek še eno vprašanje. Kot sem pokazala v prispevku, delovno sodišče v pravnem postopku v okviru ocene zakonitosti odpovednega razloga iz 1. alineje prvega odstavka 110. člena ZDR-1 ugotavlja obstoj kaznivega dejanja. Posledica obstoja kaznivega dejanja (ki predstavlja hkrati tudi kršitev delovnih obveznosti) je odpoved pogodbe o zaposlitvi, z obstojem kaznivega dejanja pa je pogojen tudi objektivni rok za odpoved pogodbe. Obstoj kaznivega dejanja lahko v pravi predstavlja identično dejansko stanje (kadar obstoj kaznivega dejanja ni pogoj za nastanek določene civilnopravne posledice) ali predhodno vprašanje (če je obstoj kaznivega dejanja nujni pogoj za nastanek določene pravne posledice na civilnopravnem področju).⁴⁴ Strokovnih razprav o tem, kakšna je narava kaznivega dejanja v delovnih sporih, ni. Sodna praksa pa pojmuje obstoj kaznivega dejanja kot identično dejansko stanje.⁴⁵ Pa je to res ustrezno stališče? Po mojem mnenju

20.03.2014) kot tudi pomoč (VDSS Sodba Pdp 623/2017 z dne 06.12.2017 in VDSS Sodba Pdp 517/2017 z dne 23.11.2017).

⁴³ Janko, 2010.

⁴⁴ Več o identičnem dejanskem stanju in predhodnem vprašanju v razmerju med kazenskim in pravnim postopkom v Galič, 1997 in Galič, 2016.

⁴⁵ Da ima ugotavljanje znakov kaznivega dejanja naravo identičnega dejanskega stanja, je Višje delovno in socialno sodišče izrecno zapisalo v nekaterih svojih odločbah (na primer v sodbi Pdp 511/2019 z dne 06.02.2020 in v sodbi Pdp 496/2019 z dne 13.11.2019). V zadevi Pdp

gre za predhodno vprašanje, kar pa ima pomembne implikacije, med drugim tudi zaradi stališča Vrhovnega sodišča RS v zadevi II Ips 548/2002 z dne 18.9.2003: pravno sodišče lahko samo ugotavlja obstoj kaznivega dejanja (kot predhodno vprašanje) »le izjemoma, ko kazenski postopek proti storilcu ni mogel začeti teči ali se končati z meritorno odločbo (na primer zaradi storilčeve smrti ob ali po dejanju, zaradi njegove duševne bolezni ob ali po dejanju, amnestije ali umika tožilčeve obtožbe, o katerem oškodovanec ni bil obveščen)«. Svoje mnenje je Vrhovno sodišče oblikovalo v primeru, ko je pogoj za priznanje odškodnine za posebno priljubljenost uničenje stvari z naklepnim kaznivim dejanjem. Po mojem mnenju ima tudi obstoj kaznivega dejanja v okviru odpovednega razloga iz 1. alineje prvega odstavka 110. člena ZDR-1 naravo predhodnega vprašanja (je nujni pogoj za odpoved pogodbe o zaposlitvi in za določitev roka za odpoved). S tem pa se odpre tudi vprašanje, ali ugotavljanje obstoja kaznivega dejanja kot predhodnega vprašanja v delovnem sporu ne trči v domnevo nedolžnosti in je vprašljiva celo ustavna skladnost takšnega srečanje delovnega in kazenskega prava. Ustavno sodišče Srbije (Iuz-424/2014 z dne 17.11.2016) je iz navedenega razloga odločilo, da je odpovedni razlog, ki je bil v srbski delovnopravni zakonodaji vsebinsko enak 1. alineji prvega odstavka 110. člena ZDR-1, neustaven.⁴⁶ Tudi to kaže na potrebo po dodatnem razmisleku o ustreznosti obravnavanega odpovednega razloga oziroma o njegovem morebitnem črtanju.

LITERATURA

- Ambrož M. Kaznivo dejanje in njegove vrednostne prvine. 1. natis. Ljubljana: Inštitut za kriminologijo pri Pravni fakulteti, 2007.
- Ambrož M. Krivda in kazenska odgovornost v predlogu KZ-1. Pravna praksa : PP. 29. nov. 2007, leto 26, št. 46, pril. str. xi-xiv.
- Bačić F. Kazneno pravo, Opći dio. Zagreb: Informator, 1998.
- Bavcon L., Šelih A., Korošec D., Ambrož M., Filipčič K. Kazensko pravo. Splošni del. 6. izd. Ljubljana: Uradni list Republike Slovenije, 2020.
- Bele I. Kazenski zakonik s komentarjem, Splošni del. Ljubljana: GV Založba, 2001.

16/2020 z dne 30.01.2020 pa je pritrdilo sodišču prve stopnje, ki ni dopustilo obnove postopka zaradi izdaje oprostilne sodbe za kaznivo dejanje, zaradi katerega je bil delavec odpuščen, in pojasnilo, da 11. točka 394. člena ZPP določa vezanost na pravnomočno obsodilno (in ne tudi oprostilno) sodbo, kadar obstoj kaznivega dejanja predstavlja isto dejansko stanje.

⁴⁶ Odločitev v stroki sicer ni bila enotno sprejeta. Glej npr. Ivošević, 2017.

- Bele I. O pomenu kazenske odgovornosti. v: Decennium Moztanicense, Zbornik radova. Pavišić B. (ur.), Rijeka 2008, str. 235-242.
- Debelak M. Komentar 110. člena ZDR-1, v: Delovna razmerja z e-komentarjem ZDR-1 : [sproti ažurirana Zakon o delovnih razmerjih ZDR-1 in njegov komentar v e-obliki]. Končar P., Tičar L., Debelak M., Kogej Dmitrovič B., Mašera D., Možina D., Plešnik T., Počivavšek J. K., Rataj P., Šercer M., Vrtačnik U. Ljubljana: TAX-FIN-LEX, 2017-. (3.2.2021).
- Filipčič K., Tičar L. Kršitev temeljnih pravic delavcev : 196. člen. V: Korošec D. (ur.), et al. Veliki znanstveni komentar posebnega dela Kazenskega zakonika (KZ-1). 1. natis. Ljubljana: Uradni list Republike Slovenije: Pravna fakulteta. 2019, knj. 2, str. 327-348.
- Filipčič K. Kazniva dejanja zoper delovno razmerje in socialno varnost. V: Dnevi slovenskih pravnikov, 13. do 15. oktober 2016, Portorož. Ljubljana: GV založba [i. e.] IUS SOFTWARE, 2016. 42, [št.] 6/7, str. 945-953. Podjetje in delo, [letn.] 42, [št.] 6/7.
- Galič A. Obstoj kaznivega dejanja kot predhodno vprašanje v pravi ter identična dejanska stanja. Zbornik znanstvenih razprav. [Tiskana izd.]. 1997, letn. 57, str. 55-80.
- Galič A. Predhodno vprašanje in identična dejanska stanja v razmerju med kazenskim in pravnim postopkom. Pravni letopis: zbornik Inštituta za primerjalno pravo pri Pravni fakulteti v Ljubljani. 2016, str. 121-140.
- Ivošević Z. Poistoveščivanje radnje krivičnog dela sa krivičnom delom (Komentar odluke Ustavnog suda Srbije, luz-424/2014 od 17.11.2016), Pravni zapisi, 2017, št. 1, Pravni fakultet Univerziteta Union, str. 118-120.
- Jakulin, V. Kazniva dejanja zoper delovno razmerje in socialno varnost. v: Šelih A. (ur.), Sodobne usmeritve kazenskega materialnega prava, Inštitut za kriminologijo pri pravni fakulteti v Ljubljani, Ljubljana 2007, str. 381–388.
- Janko M. Kršitev obveznosti iz delovnega razmerja z znaki kaznivega dejanja. Podjetje in delo, 2010, št. 5, str. 879.
- Korošec D. O kazenskopravnih dobrinah na področju delovnega prava in prava socialne varnosti. v: Prepoved diskriminacije: med varstvom človekovih pravic in konkurenčnostjo delodajalca, Inštitut za delo pri Pravni fakulteti univerze v Ljubljani, Ljubljana 2007, str. 223–241.
- Korošec D., Ambrož M., Bavcon L., Filipčič K., Šelih A. Majhen pomen dejanja kot institut materialnega kazenskega prava. Ljubljana: Uradni list Republike Slovenije, 2004.
- Merc K. Poškodovanje tuje stvari: 220. člen. V: Korošec D. (ur.), et al. Veliki znanstveni komentar posebnega dela Kazenskega zakonika (KZ-1). 1. natis. Ljubljana: Uradni list Republike Slovenije: Pravna fakulteta. 2019, knj. 2.
- Mordej A. Pravna praksa 2015, št. 28, str. 22, GV Založba (16.7.2015).
- Paripović J. Izredna odpoved pogodbe o zaposlitvi delodajalca v javnem sektorju. Magistrska naloga, Pravna fakulteta, Univerza v Mariboru, 2016.
- Selinšek L. Kazensko pravo : splošni del in osnove posebnega dela. Ljubljana: GV založba, 2007. 460 str.
- Šošić M. Varstvo pravic iz delovnih razmerij z vidika kazenskega prava in prava o prekrški. v: Kocbek, M. (ur.), in drugi, Gospodarski subjekti na trgu – aktualna vprašanja gospodarskega prava (pravo gospodarskih družb, gospodarske pogodbe, sodni postopki, davčno pravo, delovno pravo), Pravna fakulteta, Inštitut za gospodarsko pravo, Maribor 2012, str. 218–228.

The Importance of the Elements of a Criminal Offense in the Extraordinary Termination of an Employment Contract

Katja Filipčič*

Summary

Determining the signs of a criminal offense is undoubtedly a demanding task, both for the court and, above all, for the employer, since by transferring criminal law institutes into labor law the ZDR-1 combines criminal and labor law, which have different purposes.

As I have indicated in the article, the labor court establishes the existence of a criminal offense in civil proceedings within the assessment of the legality of the reason for dismissal from the first indent of the first paragraph of Article 110 of ZDR-1. The consequence of the existence of a criminal offense (which also constitutes a breach of work obligations) is the termination of the employment contract, and the existence of a criminal offense also determines the objective deadline for the termination of the contract. The existence of a criminal offense may represent an identical factual situation in a lawsuit (when the existence of a criminal offense is not a condition for the occurrence of a certain consequence according to the Civil Law) or a preliminary question (if the existence of a criminal offense is a necessary condition for a certain legal consequence in civil law). So far there have been no expert discussions on the nature of the crime in labor disputes. The case law, however, regards the existence of a criminal offense as an identical factual situation. Yet, is this really the right position?

In my opinion, this is a preliminary question, which, however, has important implications, among other things due to the position of the Supreme Court of the Republic of Slovenia in case II Ips 548/2002 of 18 September 2003: "only exceptionally, when criminal proceedings against the perpetrator could not begin or end with a meritorious decision (for example, due to the perpetrator's death at or after the act, due to his mental illness at or after the act, amnesty or withdrawal of the prosecutor's indictment of which the injured party was not informed)".

* Katja Filipčič, PhD, Associate Professor of Criminal Law and Criminology, Faculty of Law, University of Ljubljana.
Katja.filipcic@pf.uni-lj.si

The Supreme Court formed its opinion in the case when the condition for the recognition of compensation was destruction of things of particular importance with an intentional crime.

In my opinion, the existence of a criminal offense within the grounds for termination from the first indent of the first paragraph of Article 110 of ZDR-1 also has the nature of a preliminary question (it is a necessary condition for termination of the employment contract and for setting a notice period). This also raises the question of whether establishing the existence of a criminal offense as a preliminary issue in a labor dispute does not collide with the presumption of innocence and even the constitutional conformity of such a convergence of labor and criminal law is questionable. The Constitutional Court of Serbia (Iuz-424/2014 of 17 November 2016) ruled for the stated reason that the reason for dismissal, which in Serbian labor law was substantially equal to the first indent of the first paragraph of Article 110 of ZDR-1, is unconstitutional. This also indicates the need for additional consideration of the adequacy of the considered reason for termination or its possible annulation.